

Dnr: 107 /2016

58 §. FÖRVALTNING Social- och hälsovårdsministeriets anhållan om utlåtande; förslag till lag om ändring av hälso- och sjukvårdslagen

Kommundirektören

Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet begär om utlåtande över lagförslagen kring en social- och hälsovårdsreform och inrättande av en landskapsförvaltning. Enligt förslaget inrättas 18 landskap med egna val och fullmäktige. Från ingången av 2019 ska landskapen ordna alla social- och hälsovårdstjänster. Utöver social- och hälsovården får landskapen också uppgifter inom arbets- och näringstjänster samt regionutveckling, miljö- och hälsoskydd, trafiksystemplanering, landsbygdsutveckling och räddningsväsende. Staten finansierar landskapens verksamhet, så kommunerna har inte längre ansvar för ordnandet eller finansieringen av social- och hälsovårdstjänsterna.

Genom regeringspropositionen är avsikten att bl.a. inrätta de nya landskapen och föreskriva om landskapens förvaltning och ekonomi, överföra ansvaret för ordnandet av social- och hälso-tjänsterna från kommunerna till landskapen samt föreskriva om den finansiering som landskapen ska få, beskattningsgrunderna för att få in medel för finansieringen, genomförandet av reformen, personalens ställning samt egendomsarrangemangen. Avsikten är också att i fråga om den basservice som blir kvar på kommunernas ansvar föreskriva om ett nytt statsandelssystem för den kommunala basservicen. En separat regeringsproposition bereds om överföringen till landskapen och finansieringen av övriga uppgifter än social- och hälsovården. Reformens införelag innehåller bestämmelser om landskapsindelningen. Om en kommun beslutar att föreslå att kommunen ska höra till ett annat landskap än det som föreslås i 5 § i införelagen, ska kommunfullmäktiges beslutshandling i beslutet sändas till social- och hälsovårdsministeriet.

Begäran om utlåtande ska besvaras genom en elektronisk enkät som innehåller preciserade frågor om utkastet till regeringsproposition. I enkäten är det möjligt att motivera svaren på frågorna, och dessutom finns det gott om plats för fritt formulerade kommentarer. Svaren ska lämnas in senast 9.11.2016 kl. 16:15.

T.F. KD:S FÖRSLAG

Kommunstyrelsen beslutar föreslå

- att kommunfullmäktige godkänner enkätsvaren
att kommunfullmäktige översänder denna paragraf i sin helhet som svar på Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriets anhållan om utlåtande.

Under diskussionen föreslog Sixten Dalvik att svaret är nej under fråga 17 med följande svarstext under fråga 18: "Kronoby kommun skall överföras till Mellersta Österbotten med följande motiveringar:

Kronoby kommuns hälsovård har producerats i sin helhet av Karleby stad i Mellersta Österbotten via värdkommunsavtal sedan Kssr trädde i kraft 2009.

Kronoby kommun bör trygga närhet till social och hälsovård då sotereformen träder i kraft 2019 även när landskapet ansvarar för social och hälsovård inom vårt område. För att bäst trygga närhetsprincipen så är lösningen för Kronoby att byta landskap.

Avtalsbaserade överenskommelser mellan landskapen, köp av tjänster för området Kronoby kommun i landskapet Österbotten är fylld med osäkerhetsmoment och svarar inte heller mot andan i reformen.

Man får inte heller den smidighet i vårdkedjorna som behövs för att uppfylla de ekonomiska nedskämningar som vårdreformen kräver.

Varken demokratiska påverkningssmöjligheter och lika behandling av landskapets befolkning uppfylls. Inte heller tanken om nära till vården uppfylls.

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige		
		SH KS	11.11.2016	

- Om landskapet Österbotten ansvarar för vården överförs ca 170 arbetstagare till Österbotten från Mellersta Österbotten enbart inom hälsovården, och framtiden är oviss för dessa vilket inverkar negativt på kommunens ekonomi. Vårdkedjorna försvåras då avtal inte kan täcka alla sektorer vilket leder till ökade kostnader som kanske inte i kan godtas av övriga Österbotten.
- Räddningsväsendet i området som lyder under Mellersta Österbotten överförs till Österbotten eller Åbo Erva. Största delen av FBK ama i vår kommun motsätter sig en överföring.

Kronoby kommun har historiska band till Karleby med vilken Kronoby också har en 70 km gemensam gräns med. En stor del av de svenskspråkiga i Karleby är bosatta i just i byarna invid Kronobys kommungräns vilket gör att språkligt bildar Kronoby Karleby ett relativt enhetligt område.

Att överföra Kronoby till Mellersta Österbotten gynnar tvåspråkigheten i området då de svenskspråkigas antal fördubblas. Vilket tryggar vården på patientens modersmål för hela regionen i vårt område (bl.a. Jakobstadsregionen, personlig rätt att välja vårdplats)

Vid en spontan insamling av namn för stöd för "att om så fodras för att trygga vården för Kronoby i Mellersta Österbotten så ska kommunen byta landskap" undertecknade över hälften (2000 namn) av det antal röster som gavs i kommunalval år 2012. Namnlistorna är överlämnade åt minister Rehula och Vehviläinen

Bakgrund:

Kronobys samarbete inom hälsovården med Karleby och Mellersta Österbotten

Via KSSR- reformen 2009 överförde Kronoby sin social och hälsovård till Karleby stad i Mellersta Österbotten via ett vårdkommunsvtal.

Kronoby kommun (genom dåvarande Nedervetil kommun) har varit delägare och hört till Samkommunen för Mellersta Österbottens Centralsjukhus sedan begynnelsen 1966, (nuvarande Mellersta Österbottens samkommun för specialsjukvård och grundservice, MÖCS).

Vid kommunfusionen 1969 då Kronoby, Nedervetil och Terjärv kommuner bildade Kronoby kommun fortsatte den nybildade kommunen att vara medlem i Mellersta Österbottens centralsjukhus. Vid fusionen hade Kronoby kommun då två platser i Mellersta Österbottens och två i Vasa sjukvårdsdistrikt.

Kronoby kommun överfördes genom statsrådets beslut 22.2.1990 till Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt. Före det hade Kronoby kommunfullmäktige röstat 20-7 för en överföring. Överföringen gjordes 1991 då specialsjukvårdslagen trädde i kraft och omöjliggjorde en kommuns tillhörighet till två olika sjukvårdsdistrikt.

Kronoby svarade även jakande med rösterna 21-6 (Kronoby fullmäktige 9.10.2014 §50) på Ministeriets anhållan om utlåtan- de; utkast till regeringens förslag om ordnandet av social och hälsovården på fråga 37. Frågan riktad till kommunernas fullmäktige. "Om social och hälsovårdsmrådena bildas av de kommuner som hör till nuvarande specialupptagningsområdena, kommer er kommun då att höra till ett lämpligt social- och hälsovårdsområde med tanke på ordnandet av tjänster." D.v.s. Mellersta Österbottens samkommun för specialsjukvård och grundservice som samarbetar med Universitetssjukhuset i Uleåborg.

Kronoby kommun har också godkänt (Kronoby fullmäktige 17.12.2015) nya grundavtalet för Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun (Soite). För att trygga närservice är det mest naturliga att Kronoby kommun och Kronoby kommuns social och hälsovård lyder under Landskapet Mellersta Österbotten och Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun.

Kronobys geografiska läge talar för det tvåspråkiga landskapet Mellersta Österbotten. Historiskt är Kronoby kommun en del av Karlebynejden."

Dalviks förslag understöddes av Marina Furubacka. Ordföranden konstaterade att det finns två förslag och att omröstning genomförs genom namnupprop. Rösterna föll 4 ja-röster (Forsberg, Skullbacka, Strandvall och Byggmästar) och 3 nej-röster (Dalvik, Furubacka och Hagström) och 2 nedlagda röster (Hongell och Sandström). T.f. kommundirektörens förslag vann.

BESLUT:

Kommunstyrelsen beslöt efter en omröstning i enlighet med förslagen.

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommun- styrelse	Kommun- fullmäktige SH KS		

Kfge 7.11.2016

Efter en allmän diskussion föreslog ordföranden att man går igenom utlåtandet punkt för punkt, vilket godkändes enhälligt.

Under punkt 17, där kommunstyrelsens förslag låg, att kommunen bör höra till Österbotten, föreslog Sixten Dalvik att kommunen svarar nej med motiveringen att Kronoby bör överföras till Mellersta Österbotten då Sotereformen förverkligas. Om Sotereformen förfaller, kvarstår Kronoby i landskapet Österbotten. Ossian Wassborr, Tapani Myllymäki och Elisabeth Hagström understödde förslaget .

Stefan Högnabba föreslog att Kronoby väljer alternativ c "tar inte ställning" i punkt 17. Susanne Hongell och Göran Strandvall understödde Högnabbas förslag.

Ordföranden konstaterade att det finns tre olika förslag och att omröstning bör företas genom namnupprop. Han föreslog förfarandet att först ställs Högnabbas och Dalviks förslag mot varandra och där-efter det vinnande förslaget mot kommunstyrelsens, vilket godkändes enhälligt.

Vid den första röstningen ställdes Högnabbas förslag mot Dalviks förslag. De som röstar på Högnabbas förslag röstar ja och de som röstar på Dalviks förslag nej. Rösterna föll 15 "ja"-röster och 11 nej-röster samt en (1) nedlagd röst, Bilaga 1/ 58 § av 7.11.2016. Högnabbas förslag vann.

Vid den andra röstningen ställdes kommunstyrelsens förslag mot Högnabbas förslag. De som röstar på styrelsens förslag röstar ja och den som röstar på Högnabbas förslag röstar nej. Rösterna föll 7 "ja"-röster, 19 "nej"-röster samt 1 (en) nedlagd röst, Bilaga 2/58 § av 7.11.2016. Högnabbas förslag vann.

Leena Furubacka föreslog att texten under punkt 18 skulle lyda enbart: Kronoby kommun har ännu inte fått tillräcklig information om landskapsreformens totala räckvidd i och med att bland annat regeringens förslag till lagstiftning kring valfrihet saknas. Kronoby kommun tar inte ställning i detta skede utan avvaktar klagörande information och riksdagens behandling av reformerna. Förslaget godkändes enhälligt

Helena Broända föreslog att följande text sätts in under punkt 44: *Kronoby kommun är djupt oroad över att det enda som står om landsbygdsförvaltningen är "Lantbruksförvaltningens och jordbrukarstödens administrationsuppgifter överförs på så sätt att kommunernas servicenät (landsbygdsombudsmännen) fortfarande står till förfogande". Lantbruksförvaltningens organisation är av synnerlig vikt för primärnäringarna. Med tanke på hur stora problem Mavi (Landsbygdsverket) haft med utbetalningar av stöd, är det synnerligen oroande att lantbruksförvaltningen har behandlats så summariskt. Detta bör beaktas under den fortsatta beredningen, där man bör behandla landsbygdsförvaltningen på ett mycket utförligare sätt. Detta är av absolut vikt för den fortsatta beredningen och för primärnäringarnas verksamhetsförutsättningar. Detta utkast borde sändas på utlåtande till kommunerna. Förslaget understöddes av Bengt-Johan Skullbacka, Carl-Johan Enroth och Hans-Erik Lindgren samt godkändes enhälligt av kommunfullmäktige.*

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige		
		SH KS	11.11.2016	

BESLUT:

Kommunfullmäktige beslöt godkänna enkätsvaren enligt ändrad Bilaga 3/58 § av 7.11.2016 samt översänder denna paragraf i sin helhet som svar på Social- och hälsovårdsministeriets och finansministeriets anhållan om utlåtande.

Elisabeth Hagström, Ossian Wassborr, Peter Albäck, Karin Saarukka, Tapani Myllymäki, Sixten Dalvik, Leena Furubacka, Mikaela Dahlbacka, Marina Furubacka, Carl-Johan Enroth och Seppo Filppula inlämnade avvikande åsikt i 58 § punkt 17 genom följande text:

"Kronoby kommun bör överföras till Mellersta Österbotten då Sote reformen förverkligas. Förfaller Sote reformen kvarstår Kronoby i landskapet Österbotten. Kronoby kommun överförs till Mellersta Österbotten med följande motiveringar:

Kronoby kommuns hälsovård har producerats i sin helhet av Karleby stad i Mellersta Österbotten via värdkommunsavtal sedan Kssr trädde i kraft 2009.

Kronoby kommun bör trygga närhet till social och hälsovård då sotereformen träder i kraft 2019 även när landskapet ansvarar för social och hälsovård inom vårt område. För att bäst trygga närhetsprincipen så är lösningen för Kronoby att byta landskap.

Avtalsbaserade överenskommelser mellan landskapen, köp av tjänster för området Kronoby kommun i landskapet Österbotten är fylld med osäkerhetsmoment och svarar inte heller mot andan i reformen.

Man får inte heller den smidighet i vårdkedjorna som behövs för att uppfylla de ekonomiska nedskärningar som vårdreformen kräver.

Varken demokratiska påverkningsmöjligheter och lika behandling av landskapets befolkning uppfylls. Inte heller tanken om nära till vården uppfylls.

- *Om landskapet Österbotten ansvarar för vården överförs ca 170 arbetstagare till Österbotten från Mellersta Österbotten enbart inom hälsovården, och framtiden är oviss för dessa vilket inverkar negativt på kommunens ekonomi. Vårdkedjorna försvåras då avtal inte kan täcka alla sektorer vilket leder till ökade kostnader som kanske inte i kan godtas av övriga Österbotten.*
- *Räddningsväsendet i området som lyder under Mellersta Österbotten överförs till Österbotten eller Åbo Erva. Största delen av FBK arna i vår kommun motsätter sig en överföring.*

Kronoby kommun har historiska band till Karleby med vilken Kronoby också har en 70 km gemensam gräns med. En stor del av de svenskspråkiga i Karleby är bosatta i just i byarna invid Kronobys kommungräns vilket gör att språkligt bildar Kronoby Karleby ett relativt enhetligt område.

Att överföra Kronoby till Mellersta Österbotten gynnar tvåspråkigheten i området då de svenskspråkigas antal fördubblas. Vilket tryggar vården på patientens modersmål för hela regionen i vårt område (bl.a. Jakobstadsregionen, personlig rätt att välja vårdplats)

Vid en spontan insamling av namn för stöd för "att om så fodras för att trygga vården för Kronoby i Mellersta Österbotten så ska kommunen byta landskap" undertecknade över hälften (2000 namn) av det antal röster som gavs i kommunalval år 2012

Namnlistorna är överlämnade åt minister Rehula och Vehviläinen

Bakgrund:

Kronobys samarbete inom hälsovården med Karleby och Mellersta Österbotten

Via KSSR- reformen 2009 överförde Kronoby sin social och hälsovård till Karleby stad i Mellersta Österbotten via ett värdkommunsavtal.

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige SH KS		

Kronoby kommun (genom dåvarande Nedervetil kommun) har varit delägare och hört till Samkommunen för Mellersta Österbottens Centralsjukhus sedan begynnelsen 1966, (nuvarande Mellersta Österbottens samkommun för specialsjukvård och grundservice, MÖCS).

Vid kommunfusionen 1969 då Kronoby, Nedervetil och Terjärv kommuner bildade Kronoby kommun fortsatte den nybildade kommunen att vara medlem i Mellersta Österbottens centralsjukhus. Vid fusionen hade Kronoby kommun då två platser i Mellersta Österbottens och två i Vasa sjukvårdsdistrikt.

Kronoby kommun överfördes genom statsrådets beslut 22.2.1990 till Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt. Före det hade Kronoby kommunfullmäktige röstat 20-7 för en överföring. Överföringen gjordes 1991 då specialsjukvårdslagen trädde i kraft och omöjliggjorde en kommuns tillhörighet till två olika sjukvårdsdistrikt.

Kronoby svarade även jakande med rösterna 21-6 (Kronoby fullmäktige 9.10.2014 §50) på Ministeriets anhållan om utlåtande; utkast till regeringens förslag om ordnandet av social och hälsovården på fråga 37. Frågan riktad till kommunernas fullmäktige. "Om social och hälsovårdsområdena bildas av de kommuner som hör till nuvarande specialupptagningsområdena, kommer er kommun då att höra till ett lämpligt social- och hälsovårdsområde med tanke på ordnandet av tjänster." D.v.s. Mellersta Österbottens samkommun för specialsjukvård och grundservice som samarbetar med Universitetssjukhuset i Uleåborg.

Kronoby kommun har också godkänt (Kronoby fullmäktige 17.12.2015) nya grundavtalet för Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun (Soite). För att trygga närservice är det mest naturliga att Kronoby kommun och Kronoby kommuns social och hälsovård lyder under Landskapet Mellersta Österbotten och Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun.

Kronobys geografiska läge talar för det tvåspråkiga landskapet Mellersta Österbotten. Historiskt är Kronoby kommun en del av Karlebynejden."

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende 11.11.2016	Utdragets riktighet bestyrker Kronoby, den 9 november 2016 Inger Björn Förvaltningschef
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige SH KS		

OMRÖSTNINGSLISTA

Kommunfullmäktige 2013 - 2016

Ärende:

§ 58 FÖRVALTNING Social- och hälsovårdsministeriets anhållan om utlåtande; förslag till lag om ändring av hälso- och sjukvårdslagen.

Omröstningsproposition:

Den som stöder Högnabbas förslag att Kronoby väljer alternativ c "tar inte ställning" i punkt 17 röstar "ja".
Den som stöder Dalviks förslag att kommunen svarar nej röstar "nej".

Omröstningen sker med namnupprop

Namn	Ja	Nej	Avstår	Frånvarande
Albäck Peter		x		
Backman Inger	x			
Broända Helena	x			
Byggmästar Liane	x			
Dahlbacka Mikaela		x		
Dahlvik Stefan	x			
Dalvik Sixten		x		
Enroth Carl-Johan		x		
Filppula Seppo		x		
Forsander Tuula	x			
Furubacka Leena		x		
Hagström Elisabeth		x		
Hongell Susanne	x			
Hästö Jan-Erik	x			
Högnabba Stefan	x			
Lindvall Jesper	x			
Långbacka Anna-Lena				x
Myllymäki Tapani		x		
Ranta Anne-Mie	x			
Sandström Hans	x			
Skullbacka Bengt-Johan	x			
Stenbäck Mats				x
Strandvall Göran	x			
Svartsjö Peter	x			
Wassborr Ossian		x		
Wistbacka Inger			x	
Furubacka Marina (Långbacka)		x		
Saarukka Karin (Stenbäck)		x		
Lindgren Hans-Erik, ordf.	x			
Avgivna röster	15	11	1	

BESLUT:

Kommunfullmäktige beslöt efter omröstning med 15 ja-röster, 11 nej-röster och 1 nedlagd röst enligt Högnabbas förslag.

KS JAE

OMRÖSTNINGSLISTA

Kommunfullmäktige 2013 - 2016

Ärende:

§ 58 FÖRVALTNING Social- och hälsovårdsministeriets anhållan om utlåtande; förslag till lag om ändring av hälso- och sjukvårdslagen.

Omröstningsproposition:

Den som stöder styrelsens förslag att kommunen bör höra till Österbotten röstar "ja".

Den som stöder Högnabbas förslag Kronoby väljer alternativ c "tar inte ställning" i punkt 17 röstar "nej".

Omröstningen sker med namnupprop

Namn	Ja	Nej	Avstår	Frånvarande
Albäck Peter			x	
Backman Inger	x			
Broända Helena	x			
Byggmästar Liane	x			
Dahlbacka Mikaela		x		
Dahlvik Stefan		x		
Dalvik Sixten		x		
Enroth Carl-Johan		x		
Filppula Seppo		x		
Forsander Tuula		x		
Furubacka Leena		x		
Hagström Elisabeth		x		
Hongell Susanne		x		
Hästö Jan-Erik	x			
Högnabba Stefan		x		
Lindvall Jesper		x		
Långbacka Anna-Lena				x
Myllymäki Tapani		x		
Ranta Anne-Mie		x		
Sandström Hans		x		
Skullbacka Bengt-Johan	x			
Stenbäck Mats				x
Strandvall Göran		x		
Svartsjö Peter	x			
Wassborr Ossian		x		
Wistbacka Inger		x		
Furubacka Marina (Långbacka)		x		
Saarukka Karin (Stenbäck)		x		
Lindgren Hans-Erik, ordf.	x			
Avgivna röster	7	19	1	

BESLUT:

Kommunfullmäktige beslöt efter omröstning med 7 ja-röster, 19 nej-röster och 1 nedlagd röst enligt Högnabbas förslag.

KS SÅL

Remissenkät

Anvisningar:

Du kan gå framåt och bakåt i det elektroniska frågeformuläret genom att klicka på knapparna Föregående och Nästa. Det är möjligt att skicka enkäten utan att svara på alla frågor. Vissa av frågorna har dock markerats som obligatoriska. Eventuella motiveringar till frågorna beaktas när svaren analyseras. Enkäten har mycket utrymme för fritt formulerade kommentarer från de som besvarar enkäten. Det är möjligt att redigera svaren innan du skickar iväg frågeformuläret. Vid behov kan du avbryta enkäten genom att klicka på Avbryt och fortsätta senare. När du klickar på Avbryt kommer du automatiskt till en sida där det finns en länk som leder till den påbörjade enkäten. På sidan kan du också skicka länken till din e-post. I slutet av sista frågan finns knappen Sammanfattning, via vilken du kommer åt att granska dina svar. Från sammanfattningssidan kommer du åt att redigera (knappen Redigera) och skriva ut (knappen Skriv ut) enkäten. Därefter måste enkäten ännu skickas iväg.

Skicka svaren: Klicka på knappen Slutför i slutet av sammanfattningen av enkäten när du är klar. När du har klickat på Slutför kan du inte längre komplettera eller redigera dina svar.

Detta är en textfilsversion av enkäten som kan användas för att underlätta behandlingen av begäran om utlåtande. När ett organ behandlar begäran om utlåtande kan man till exempel göra så att utlåtandet bearbetas i form av en textfil och svaren i textfilen slutligen matas in i det elektroniska frågeformuläret.

Internetadressen till den elektroniska enkäten:

<https://www.webropolsurveys.com/S/DFA6B8188D9AFD35.par>

Ytterligare information om begäran om utlåtande ges av:

Tuomas Pöysti, projektchef, understatssekreterare, tfn 0295 163 012, tuomas.poysti@stm.fi

Päivi Laajala, avdelningschef, överdirektör 0295 530 026, paivi.laajala@vm.fi

Pekka Järvinen, regeringsråd, tfn 0295 163 367, pekka.jarvinen@stm.fi, lagen om ordnande av social- och hälsovård och införandelagen

Eeva Mäenpää, lagstiftningsråd, tfn 0295 530 266, eeva.maenpaa@vm.fi samt Ilkka Turunen, lagstiftningsråd, tfn 0295 330 321, ilkka.turunen@vm.fi, landskapslagen och lagen om landskapsindelning

Jouko Narikka, budgetråd, tfn 0295 530 017, jouko.narikka@vm.fi, lagen om landskapens finansiering

Minna-Marja Jokinen, lagstiftningsråd, tfn 0295 530 820, minna-marja.jokinen@vm.fi, lagen om statsandel för kommunal basservice, egendomsfrågor

Marja Isomäki, lagstiftningsråd, tfn 0295 530 414, marja.isomaki@vm.fi, personalfrågor

Panu Pykönen, regeringsråd, tfn 0295 530 225, panu.pykonen@vm.fi, skattefrågor

KS SK

Frågor om det tekniska genomförandet av enkäten riktas till

Jenni Lahtinen, avdelningssekreterare, tfn 0295 163 003, jenni.lahtinen@stm.fi
Miki Höijer, avdelningssekreterare, tfn 0295 163 211, miki.hoijer@stm.fi

BAKGRUNDSINFORMATION

Officiellt namn på den som svarar

Kronoby kommun

Namn på den person som antecknat svaret

Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret

Datum som begäran om utlåtande behandlades i organet

7.11.2016

Organets namn

Fullmäktige i Kronoby

Är den svarande*

- en kommun
- en samkommun eller ett samarbetsområde för social- och hälsovården
- landskapsförbund
- en annan samkommun eller samarbetsorgan för kommunerna
- en statlig myndighet
- en organisation
- något annat

Frågor

Frågor om målen med reformen

Målet med reformen av social- och hälsovården är att minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen samt bromsa upp kostnaderna för tjänsterna med 3 miljarder euro fram till 2029.

1. Kan man genom förslaget minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik? Om inte, hur borde förslaget förbättras med tanke på dessa aspekter?

Svårt att säga i och med att viktiga delar av lagförslagen som hör ihop med reformen ännu saknas. Såväl förslaget kring koncentrerering av vården till vissa fullt jourande

sjukhus, valfrihetslagstiftningen och finansieringen borde behandlas samtidigt som detta förslag.

Målsättningen är bra och social- och hälsovården behöver bredare axlar och mera samverkan och samarbete mellan områdena. Samtidigt riskerar servicen att koncentreras för långt bort från människorna, vilket i längden också kan leda till sämre, men även dyrare hälsovård.

Finansieringen är ett stort problem i detta skede iom att sporrande element saknas. Förslaget är idag alldeles för behovsindexbaserat och det saknar morötter i sin helhet. Istället kan det i värsta fall leda till en överdiagnosticering av vissa utvalda folksjukdomar. Istället borde finansieringen utgå också starkare från åldersgrupper på samma sätt som statsandelssystemet gör. Dessutom borde sporrande element såsom förebyggande arbete, andelen sysselsatta, utvecklings- och forskningsarbete i landskapet och dylika element fås in i förslaget på ett mycket bättre sätt än för närvarande. Endast via det förebyggande arbetet kan man på lång sikt få tillstånd en friskare befolkning.

Flera tvåspråkiga landskap kommer att ha en mycket liten språklig minoritet. När förvaltningen organiseras bör man skapa strukturer som på lika grunder tryggar den finsk- och svenskspråkiga befolkningens faktiska möjligheter till service på sitt eget språk. Detta bör beaktas gällande organsieringen av landskapen och social- och hälsovården överlag samt särskilt när det gäller finansieringen, vilket nu inte är fallet. Även här bör man utgå från de principer nuvarande statsandelssystem har gällande tvåspråkigheten för att på allvar trygga de faktiska möjligheterna till lika service.

Valfriheten och hur den utformas är också av stor betydelse för hur jämlikheten uppnås. Här är det viktigt att hitta en modell som skapar valfrihet, men samtidigt tryggar exempelvis små aktörer och tredje sektorns möjligheter att konkurrera om kunder. Om inte detta lyckas riskerar en stor del av servicen att koncentreras till större stadscentra.

Kommunerna ansvarar också i fortsättningen för att främja kommuninvånarnas allmänna välfärd. I samband med landskapsreformen bör särskild uppmärksamhet fästas vid ett smidigt samarbete i gränsytona mellan lanskap och kommuner. I fråga om välfärdsarbete bör landskapen åläggas att samarbeta med baskommunerna.

2. Ger förslaget tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet om att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro? Om inte, hur kunde förutsättningarna för att uppnå målet förbättras?

För att det ska lyckas krävs mera sporrande element i finansieringen – Finland måste satsa mer på förebyggande vård och en frisk befolkning för att på sikt ha mindre

KS SR

kostnader i vården. Dagens förslag straffar istället de mer framgångsrika landskapen. För att pengar ska finnas över till social- och hälsovård i hela landet krävs såväl ett stöd till de landskap som redan nu är framgångsrika som en utjämning för att trygga jämlikheten överlag. De sporrande elementen är nu helt utelämnade till förmån för behovskoefficienter, vilket i värsta fall kan leda till en kostnadsstegring.

Servicelöftet är också i fokus när det gäller en bromsning av kostnadsökningen. Här krävs en balans mellan att alla ska få den vård de behöver och effektiva portvakter. Heltäckande datasystem, med enkel överföring av patientuppgifter, är också av absoluta vikt för att systemet ska fungera. Utan system som tryggar överföring av uppgifter mellan exempelvis privata serviceproducenter som producerar den vård som omfattas av valfrihet och den mer specialiserade icke valbara vården är av största vikt, annars uppstår oundvikligen tilläggskostnader och merarbete.

Viktigt är också att landskapens förvaltning kunde ordnas flexibelt utgående från de olika landskapens behov. Små och stora landskap borde kunna stanna för olika lösningar. I annat fall riskerar gränsdragningen mellan landskap, serviceinrättning och landskapens bolag öka byråkratin, minska genomskinligheten och samtidigt öka kostnaderna. Också ett flexibelt samarbete mellan landskapen bör vara möjligt gällande såväl vård som övriga uppgifter.

Reformen saknar heltäckande hållbarhetsberäkningar för ekonomin i de nya kommunerna efter 2019. På ett övergripande plan förändras årsbidraget för de nya kommunerna inte kalkylmässigt, men många kommuners ekonomi kommer att bli lidande av nedgången i verksamhetens och investeringarnas kassaflöde och av den ökande skuldsättningen i förhållande till den allt svagare balansen. De strukturella arrangemangen i och med reformen orsakar kommunerna kostnadstryck i övergångsfasen och kommunernas allt svagare investeringsmöjligheter påverkar den totalekonomiska utvecklingen negativt. Det är också problematiskt att binda kommunernas möjligheter att höja skatten på det sätt som föreslås iom att det kan påverka kommunernas möjlighet att ex få lån iom att kreditvärdigheten inte längre kan garanteras på samma sätt som tidigare. Det är också en inskränkning på den kommunala autonomin. På samma sätt har inte heller landskapen en möjlighet att självständigt besluta kring och finansiera sin verksamhet eftersom de inte har möjlighet att få in skattemedel.

Utgångspunkten i det lagförslag som presenteras är att ordnandeansvar för räddningsväsendet förslås stadgas som en uppgift för fem landskap. Kronoby kommun anser att det också i fortsättningen är nödvändigt att räddningsverken stöder kommunernas beredskapsplanering och koordinerar hela landskapets beredskap inför störningssituationer och undantagstillstånd. Att koncentrera ordnandeansvaret för social- och hälsovården, räddningsväsendet och första delvården till egna aktörer i de 18 landskapen underlättar att en användarinriktad utveckling av tjänsterna.

3. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i förslaget? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i förslaget?

Inrättande av landskap handlar om att skapa en regional förvaltning på ett större område än en kommun enligt grundlagens 121 § 4 mom. Samtidigt begränsar förslaget landskapens självstyrelse avsevärt. Den starka statliga styrning och bristen på egen finansiering (och låntagning) gör det svårt att se landskapen som autonoma på det sätt de bör vara. De facto är landskapens självstyrelse mycket svagare än kommunernas. Det betyder samtidigt att besluten överförs från starka, lokala beslutsfattare till beslutsfattare i landskapen som ändå i sista hand bakbinds av staten. Istället tycks det som att staten ser landskapen som en förlängd förvaltningsarm ut i regionerna. Detta bör ses över i den fortsatta beredningen för att trygga en äkta självstyrelse.

Den statliga styrningen borde koncentreras till politiskt strategiska frågor. Däremot bör besluten i operativa frågor som gäller tjänsterna och som kräver yrkeskunskap och regional kännedom överlämnas till landskapen.

På ett allmänt plan är förslagets största problempunkter med tanke på landskapens självstyrelse följande:

- rätten att besluta om sättet att producera tjänster är mycket begränsad (statsrådets beslutanderätt i samarbetsavtal och styrningen av servicestrukturen, tjänster som omfattas av bred valfrihet ska finnas på marknaden och bolagiseras, landskapets serviceinrättning)*
- rätten att besluta om den interna förvaltningen är delvis begränsad (bl.a. landskapets serviceinrättning, nationella servicecenter och skyldighet att delegera) rätten att ingå avtal är begränsad (arbetsfördelning och samarbete med kommunerna, skyldighet att anlita riksomfattande in-house-bolags tjänster, rätt att ta lån)*
- särskilt i lagen om ordnande av vården har statsrådet och ministeriet behörigheter, som är omfattande, öppna och lämnar rum för tolkning, att styra landskapens operativa verksamhet och beslutsfattande*
- styrningen av investeringar*
- landskapslagens synnerligen stränga skyldigheter att täcka landskapets underskott kombinerat med en trång finansieringsram för den offentliga ekonomin (i lagen om landskapens finansiering ingår skyldigheten att spara 3 miljarder euro) och kriterierna för att inleda utvärderingsförfarande i landskapen.*

Det demokratiska inflytandet bör tryggas för såväl den finsk- som svenskspråkiga befolkningen. Grundlagsutskottet har med tanke på de språkliga rättigheterna som tryggas i 17 § i grundlagen ansett det adekvat bland annat med förslaget om en nämnd för minoritetens språk som ska finnas i alla social- och hälsovårdsområden som omfattar kommuner med olika språk eller tvåspråkiga kommuner samt i samkommuner med produktionsansvar (GrUU 67/2014 rs, s. 14). För att den språkliga minoriteten i landskapen ska få reella möjligheter att påverka, bör det i styrelsen i de tvåspråkiga landskapen finnas åtminstone en person som representerar det nationalspråk som är i minoritet i landskapet. Denna person bör vara ordförande eller

KS SLE

medlem i social- och hälsovårdsnämnden och/eller minoritetsnämnden. Det här måste regleras i lagen. Ett påverkansorgan för minoritetsspråket bör ha faktiska möjligheter att påverka nivån på de tjänster som erbjuds på personens modersmål.

Lagförslaget negligerar också all annan landskapsutveckling i finansieringsförslaget iom att tyngdpunkten uttryckligen ligger på behovsprövade koefficienter i social- och hälsovården. Också de övriga uppgifterna som är av stor betydelse för hela Finlands ekonomi, exempelvis näringslivsutveckling, sysselsättning och åldersstruktur med tyngdpunkt på en yngre befolkning, borde få en starkare roll i landskapens finansiering.

Frågor om landskapslagen

4. Är landskapslagen en ändamålsenlig allmän lag för organiseringen av förvaltningen och ekonomin i de nya landskapen?
  - a. ja (Svarsfält)
  - b. till största delen (Svarsfält)
  - c. till största delen inte **X**
  - d. nej (Svarsfält)
  - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Beslutsfattandet är till största delen väl organiserat men lagförslaget bör genomgå en grundlig grundlagsprövning. I den bör ingå en bedömning av landskapens självstyrelse i förhållande till grundlagen. Dessutom bör som konstaterades i svar 3 bestämmelser kring de språkliga rättigheterna komma in i lagförslaget tydligare än idag. En minoritetsnämnd med beslutande makt samt minst en styrelseplats för minoritetsbefolkningen är av absoluta vikt i lagen.

I enlighet med svaret i fråga 2 är det viktigt att landskapens förvaltning kunde ordnas flexibelt utgående från de olika landskapens behov. Små och stora landskap borde kunna stanna för olika lösningar. I annat fall riskerar gränsdragningen mellan landskap, serviceinrättning och landskapens bolag öka byråkratin, minska genomskinligheten och samtidigt öka kostnaderna. Också ett flexibelt samarbete mellan landskapen bör vara möjligt gällande såväl vård som övriga uppgifter.

Landskapets verksamhetsområde bör utvidgas så att landskapet kan ta på sig uppgifter som kommunerna eller en del av kommunerna i området inte sköter, förutsatt att de berörda kommunerna förbinder sig att finansiera verksamheten och att uppgiften inte hör till staten eller andra aktörer. Landskapen bör, precis som kommunerna, få möjlighet att erbjuda högre servicenivå än vad som bestäms i lag. I nuvarande förslag är landskapets uppgifter strikt begränsade till de 25 uppräknade punkterna. Kommunerna kan bara överföra uppgifter till landskapet om alla kommuner är eniga. Ett flexiblere och mer ändamålsenligt sätt att helt eller delvis överföra uppgifter bör tas in i lagen.

Landskapslagen bör i likhet med kommunallagen vara flexibel och tillåtande så att samarbetet mellan kommuner och landskap och deras möjlighet att avtala om

skötseln av tjänster tryggas. I landskapslagen bör införas en bestämmelse som tillåter samarbete och avtal mellan landskapet och kommunerna samt skötsel av uppgifter på samma sätt som kommunallagen tillåter samarbete mellan kommuner.

De kommande 18 landskapen är olika i fråga om verksamhetsmiljö, offentlig och privat servicestruktur och andra omständigheter. Digitaliseringen, den åldrande befolkningen, flyttrörelsen och landskapsreformen påverkar kommunernas och landskapens verksamhetsmiljö runt om i Finland på mycket olika sätt. Förändringen kommer att bli tydligare under de kommande åren. Utkastet till landskapslag gör det inte möjligt att organisera tjänsterna med beaktande av omständigheterna på det mest ändamålsenliga sättet. Det kan leda till att tjänsteproduktionen blir ineffektiv och dyr. Lagstiftningen bör inte hindra samarbete mellan kommunerna och landskapen. Den stela befogenhetsgränsen mellan kommunen och landskapet riskerar att leda till överlappningar och luckor i tjänsterna. Lagstiftningen bör tillåta lokalt och regionalt varierande lösningar.

Kommunerna bör också ha möjlighet att i de bolag som de äger producera tjänster som omfattas av valfriheten inom social- och hälsovården. Det sätt man i lagförslaget begränsar kommunens möjligheter att fungera som ägare i bolag är oändamålsenligt. Det finns inga skäl till att kommunerna inte också i fortsättningen skulle kunna medverka i produktionen av social- och hälsovårdstjänster genom de bolag som de äger när det gäller tjänster som kommer att omfattas av valfriheten. I kommunen finns kompetens, personal, verksamhetslokaler och utrustning.

Bestämmelserna i 16 kapitlet om nationella servicecenter bör strykas i utkastet till landskapslag. Landskapen är självstyrande enheter och de bör kunna bestämma hur stödtjänsterna organiseras. Genom lagstiftning och standarder som bygger på lag skapas kriterier för en enhetlig servicearkitektur och informationsproduktion, men organiseringen av stödtjänster bör bygga på landskapens beslut. De nuvarande bestämmelserna inkränker på landskapens självstyrelse och begränsar möjligheten att besluta hur stödtjänsterna ska produceras. Samtidigt skulle det föra tjänsterna långt från användarna. Landskapens skulle ha en skyldighet att använda tjänsterna, men mycket begränsade möjligheter att påverka dem. Gällande fastigheter bör det istället för ett riksomfattande bolag, bildas flera landskapsbolag. Gällande stödtjänster, ICT och upphandling bör det finnas möjlighet att använda befintliga nationella eller regionala lösningar.

5. I 2 kap. i landskapslagen anges landskapets uppgifter. Är den helhet av uppgifter som föreslås höra till landskapet ändamålsenlig med tanke på målen med reformen?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen X
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Det är viktigt att se till att landskapets och kommunernas uppgifter inte överlappar varandra eller är parallella. Befogenhetsgränserna bör vara tydliga. Det är en annan

KS SJE

sak att kommunerna och landskapen kan avtala om organiseringen, produktionen och samarbete i fråga om uppgifter. I förteckningen över uppgifter i utkastet till landskapslag kan man redan se överlappningar med kommunens uppgifter. Det finns all anledning att i den fortsatta beredningen se till att kommunens och landskapets roll och uppgifter klarläggs.

Det är viktigt att uppgifterna inom näringsutvecklingen inte överlappar kommunens uppgifter. Kommunernas satsningar på sysselsättnings- och företagstjänster bör kvarstå hos kommunerna (och via deras utvecklingsbolag) som resurser att stödja regionens och kommunens livskraft.

Landskapsplanläggningen bör framöver tydligare och mer strategiskt koncentrera sig på frågor som är viktiga för regionstrukturen. För att kommunerna ska kunna bedriva en lyckad livskraftspolitik måste de ha kvar rätten till självständiga val i markpolitiken, planläggningen och programmeringen av genomförandet.

Landskapens uppgifter och ansvar inom väghållningen i förhållande till Trafikverket som för sin del svarar för väghållningen kräver klarläggning. För att det riksomfattande vägnätet ska fungera är det väsentligt att vägnätet planeras, byggs och underhålls på enhetliga grunder. Saken bör säkerställas i organisationskonceptet.

Räddningsväsendet bör organiseras i 18 räddningsverk på landskapsnivå istället för att organiseras via fem landskap som sköter hela uppgiften. Inom räddningsväsendet finns diger kompetens när det gäller förvaltningsövergripande samarbete inom beredskap för störningar och undantagsförhållanden, beredskapsplanering och övning. Denna kompetens bör kunna utnyttjas tillräckligt i kommunernas beredskap också efter landskapsreformen. För att räddningsväsendet ska ha faktiska möjligheter att stödja och samordna beredskapen både inom landskapets gemensamma beredskap och i kommunerna, bör räddningsväsendet vara stationerat i landskapet så att en tillräcklig sektorkompetens finns på den nivå där tjänsterna organiseras.

Vattentjänsterna ingår i servicehelheten i den byggda miljön som kommunerna ansvarar för och organiseringsansvaret för vattentjänsterna bör kvarstå hos kommunerna. Uppgiften att planera vattentjänsterna bör inte ges till landskapen. Det är ingen överföring, för planeringen av vattentjänsterna hör inte i dag till närings-, trafik- och miljöcentralerna.

I den fortsatta beredningen bör utredas möjligheterna att ge landskapen mer ansvar för närings-, trafik- och miljöcentralernas nuvarande miljöuppgifter än vad som är fallet i utkastet. Om uppgifterna överförs i den föreslagna omfattningen på en statlig riksomfattande myndighet av ny typ, glider de längre bort från den regionala nivån, dvs. landskapen och kommunerna. Regionförvaltningsverkens förfaranden med miljötillstånd bör lättas upp och uppgifter att bevilja tillstånd bör överföras på kommunerna samtidigt som resurserna för verksamheten tryggs.

6. I 5 kap. i landskapslagen föreskrivs det om invånarnas rätt till inflytande. Har rätten till inflytande tryggats på ett tillräckligt sätt i förslaget?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen **X**
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Det är viktigt att organet för national- och minoritetsspråk får en tillräckligt stark ställning och att ordförande för detta organ i egenskap av sin position också är medlem av styrelsen och social- och hälsovårdsnämnden.

7. I 9 kap. i landskapslagen föreskrivs det om landskapets serviceinrättning. Är det som föreskrivs där ändamålsenligt med tanke på organiseringen av produktionen?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej **X**
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Bestämmelserna i 9 kapitlet om landskapets serviceinrättning bör strykas i utkastet till landskapslag. Landskapsfullmäktige som väljs genom val bör ha direkta möjligheter att påverka de strategiska riktlinjerna för de tjänster som fullmäktige ansvarar för och den egna serviceproduktionen som helhet.

Att i anslutning till landskapet bilda en separat juridisk person i helt ny form och ge denna separata juridiska person ansvaret för tjänsterna leder till en skiljemur som skapar hinder för ledningen av verksamheten och för styrningen av landskapets verksamhet och ekonomi som helhet. Det är fråga om att skilja åt beställare och utförare, och kommunerna har erfarenhet att åtskiljandet skapar oklarhet i förhållandet mellan ledning och ansvar och i slutändan också kostnadsökningar. Att skilja åt organiseringsansvaret och den operativa ledningen leder å ena sidan till överlappande förvaltning och å andra sidan till att sakkunskapen koncentreras hos den operativa sidan.

Demokratin förverkligas endast indirekt genom den föreslagna modellen. Landskapsfullmäktiges beslutanderätt begränsas avsevärt i förhållande till fullmäktiges viktigare uppgift, dvs. att organisera social- och hälsovården. Också räddningsväsendets beredskap för störningar och arbete för säkerheten förutsätter en stark roll som organisatör.

Bakom förslagen om en serviceinrättning ligger behovet att göra tjänsteproduktionens ekonomi och kostnadsstruktur transparent. Samma mål kan uppfyllas genom krav på särredovisning av tjänsteproduktionens ekonomi och på transparenta kostnader på så sätt att ekonomin och kostnaderna kan jämföras med kostnadsstrukturen hos andra tjänsteproducenter. Inrättande av serviceinrättningar

KS sll

som kommer att handha största delen av budgetmedlen fördunklar den samhälleliga insynen i budgetanvändningen och försvagar det demokratiska beslutsfattandet.

8. Styrningen av landskapets ekonomi baserar sig i synnerhet på landskapslagen och lagen om landskapens finansiering. Styr finansieringsmodellen för landskapen och ekonomistyrningsmekanismen enligt landskapslagen landskapens ekonomiska förvaltning på ett ändamålsenligt sätt?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej *X*
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Principen om icke-öronmärkt finansiering är bra och ger landskapen en möjlighet att självständigt bestämma över den finansiering de får. Staten har ändå en för stark roll i styrningen och de föreslagna bestämmelserna om skyldighet att täcka underskott och anknutna kriterier för krislandskap samt bestämmelserna om begränsning av rätt att ta upp lån är däremot alldeles för stränga och dessutom starkt problematiska med tanke på landskapens självstyrelse. Det finns en risk att många landskap mycket snart ställs inför utvärderingsförfarande. Två år är en alltför knapp tid för att på ett genomgripande och varaktigt sätt ändra på verksamhetsstrukturerna.

Landskapen eller de juridiska personer där landskapen har bestämmande inflytande skulle enligt lagutkastet inte höra till de finansieringsbara objekt som avses i lagen om Kommunernas garanticentral. Det innebär att de skulder som överförs på landskapen bör sägas upp. Detta bör ändras så att landskapen, på samma sätt som kommunerna, har möjlighet att finansiera sina lån på den fria marknaden eller via Kommunfinans.

Finansieringsmodellen bör som tidigare konstaterats i fråga 2 och 3 ses över så att landskapet har en möjlighet att fungera finansiellt självständigt. Lagförslaget negligerar landskapsutveckling i finansieringsförslaget iom att tyngdpunkten uttryckligen ligger på behovsprövade koefficienter i social- och hälsovården. Också de övriga uppgifterna landskapet har är av stor betydelse för hela Finlands ekonomi och export, exempelvis näringslivsutveckling, sysselsättning och åldersstruktur med tyngdpunkt på en yngre befolkning, vilket borde få en starkare roll i landskapens finansiering. Också tvåspråkigheten bör beaktas i finansieringen liksom man nu statsandelssystemet. Det behövs också mer sporrande element i vårdfinansieringen – Finland bör satsa på förebyggande vård och en frisk befolkning för att på sikt stävja kostnadsökningen. De sporrande elementen är nu helt utelämnade till förmån för behovskoefficienter, vilket i värsta fall kan leda till en kostnadsstegring.

9. Övriga fritt formulerade kommentarer om landskapslagen.

För att språkminoriteterna i landskapen ska få faktiska möjligheter att påverka, bör det i styrelserna i tvåspråkiga landskap finnas minst en person som företräder det nationalspråk som är i minoritet i landskapet. Personen i fråga bör vara ordförande

för eller ledamot i minoritetsnämnden. Ett påverkansorgan för minoritetsspråket bör ha faktiska möjligheter att påverka nivån på de tjänster som erbjuds på personens modersmål. Detta gäller också ett påverkansorgan för samiskan.

Frågor om lagen om ordnande av social- och hälsovård

10. I 4 § i förslaget till lag om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs det om tillgången till tjänster och tjänsternas tillgänglighet. Enligt bestämmelsen ska tjänsterna tillhandahållas med hänsyn till befolkningens behov och nära klienterna, men om de förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls, kan tjänsterna samlas till större helheter. Är bestämmelsen ändamålsenlig med tanke på tillgången till tjänster?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte **X**
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Även om avsikten med paragrafen är att trygga tillhandahållandet av tjänsterna nära klienterna ger den också möjlighet till en mycket omfattande centralisering av tjänsterna utgående från allmänt utformade kriterier. Det behövs centralisering av tjänsterna på en viss nivå för att hålla styr på de totala kostnaderna och trygga tillräckliga personalresurser. Med tanke på tillgången till tjänster för invånarna i landskapet är det mycket viktigt på vilket sätt valfrihetsmodellen genomförs.

Enligt lagutkastet kan utöver den högspecialiserade sjukvården också produktionen av tjänster för särskilda grupper inom socialvården eller andra krävande socialtjänster anvisas som uppgift för ett landskap som fastställs genom förordning. Personer i behov av svenskspråkig specialomsorg bör räknas som en grupp enligt 4 §. För att garantera att svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning tryggas tillgång till specialomsorg på sitt modersmål, bör det i lag eller förordning bestämmas att Kårkullas verksamhet fortsätter över landskapsgränserna. Det krävs en viss volym för att kunna upprätthålla den sakkunskap som krävs inom området. Både tillgängligheten till specialomsorg på svenska och de språkliga rättigheterna äventyras om verksamheten splittras till de fem landskapen.

I 11 § 3 mom. i lagutkastet föreslås bestämmelser om ansvaret och beslutanderätten i fråga om tjänster som samlas till större helheter. Det landskap som har anvisats uppgiften att tillhandahålla någon tjänst skulle ansvara bland annat för att fastställa behovet, mängden och kvaliteten i fråga om tjänsten samt för produktionssättet. Övriga landskap skulle inte ha rätt att besluta om de centraliserade tjänsterna och inte få producera dem eller skaffa dem från andra ställen. De andra landskapens enda möjlighet att påverka de centraliserade tjänsterna är genom det samarbetsavtal som upprättas varje fullmäktigeperiod i enlighet med 16 §.

Ur landskapens självstyrelseperspektiv är det problematiskt att landskapet varken kan påverka de centraliserade tjänsterna, sättet att producera dessa tjänster eller

KS SJL

kostnaderna för dem. Denna lösning innebär att organiseringsansvaret i de olika landskapen är olika och att det faktiska organiseringsansvaret är oklart.

11. Landskapen bildar 5 samarbetsområden, där 3–4 landskap ingår. De landskap som hör till samarbetsområdet upprättar ett samarbetsavtal i enlighet med 16 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Där avtalar landskapen om ömsesidigt samarbete i fråga om ordnandet och genomförandet av tjänsterna. Avtalet är juridiskt bindande för landskapen. Är det motiverat att avtalet ska vara bindande?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej **X**
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Det samarbetsavtal som landskapen inom samarbetsområdet upprättar sinsemellan är i sig bindande för avtalsparterna. Avtalets bindande karaktär är inte motiverad till den del som staten har getts behörighet att besluta om landskapens samarbetsavtal enligt 18 § i lagutkastet. Statsrådets och ministeriets befogenheter, som är omfattande, öppna och lämnar rum för tolkning, att styra landskapens operativa verksamhet och beslutsfattande är inte godtagbara med tanke på förverkligandet av landskapets självstyrelse. Därför bör 18 § om statsrådets behörighet att besluta om samarbetsavtalen strykas i utkastet till lag om ordnande av social- och hälsovård eftersom den är tydligt självstyrelsevidrig.

Tryggandet av de språkliga grundrättigheterna måste ske på lagnivå och inte genom avtal mellan landskapen. Landskapen bör ha friheten att t.ex. på språkliga grunder göra särlösningar som garanterar kvalitativ service på båda nationalspråken. Förutom inom det egna samarbetsområdet är också samarbete och möjlighet till självständiga avtal med landskap utanför samarbetsområdet viktiga. Ordnanandet av och ansvaret för den prehospitaledv akutvården och räddningsväsendet bör inte utgå från de 5 samarbetsområdena, utan från landskapen. En koncentration av ansvaret för planeringen av räddningsväsendet och den prehospitaledv akutsjukvården till specialupptagningsområdena försvagar möjligheten för landskapen att ordna, arrangera och finansiera social- och hälsovårdstjänster som en regionalt sett funktionell helhet för sin befolkning. Samarbete över landskapsgränserna bör vara flexibelt också över samarbetsområdesgränserna.

12. I det samarbetsavtal som upprättas enligt 16 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska det avtalas om åtgärder för att säkerställa integration av tjänsterna. Enligt den föreslagna 23 § är en tjänsteproducent skyldig att säkerställa att tjänstekedjorna integreras och samarbeta med andra aktörer på det sätt som integrationen förutsätter. Är bestämmelserna tillräckliga för att en klientorienterad integration ska förverkligas?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte **X**
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

I det föreslagna systemet ändras styrningen av tjänsterna väsentligt jämfört med det nuvarande. Statens styrning gentemot landskapen skulle vara en stark förvaltningsstyrning. I landskapens styrning av tjänsteproduktionen övergår man från en traditionell förvaltningsstyrning till ägarstyrning, avtalsstyrning och marknadsbaserad styrning.

En central förutsättning för integrationen är att användningen av klient- och patientuppgifter säkerställs. En ovillkorlig förutsättning för integrationen av tjänsterna är att klientuppgifterna inom social- och hälsovården som helhet på ett datasäkert sätt ska kunna utnyttjas av flera yrkesgrupper med hänsyn till sekretessen kring känsliga personuppgifter och klientens självbestämmanderätt beträffande information. Detta förutsätter att de nuvarande personregistren inom social- och hälsovården slås samman på ett sådant sätt att rätten att behandla uppgifter i det gemensamma registret möjliggörs i enlighet med arbetsuppgifterna. Definitionen på registerföring i 62 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård stöder inte fullt ut säkerställandet av integrationen inom samarbetsområdet eller mellan de specialtjänster som ska centraliseras på nationell nivå och basservicen i de enskilda landskapen.

13. Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård stärks den statliga styrningen inom social- och hälsotjänsterna (19 §, 4 kap., 6 kap.). Är detta motiverat med tanke på målen med reformen?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej **X**
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Statens styrning som inriktas på de tjänster landskapen ordnar bör gälla endast de strategiska målen och de strategiskt betydelsefulla objekten i arbetsfördelningen mellan landskapen. De riksomfattande och de vid behov separat för respektive landskap uppställda strategiska målen för social- och hälsovården samt ministeriets och landskapens förhandlingsförfarande är tillräckliga styrinstrument. Staten bör inte ha interventionsrätt beträffande landskapens operativa verksamhet. Särskilt problematiskt med tanke på landskapens självstyrelse är förutom 19 § i lagutkastet (Styrning av servicestrukturen, investeringarna och informationshanteringen) också 18 § (Statsrådets behörighet).

Styrningen av landskapens verksamhet bör basera sig på gällande lagstiftning, inte på statsrådets eller ministeriernas förvaltningsbeslut. Förverkligandet av landskapens självstyrelse förutsätter att 18 och 19 § i utkastet till lag om ordnande av social- och hälsovård stryks helt och hållet. Styrmekanismerna i 4 kap. i lagen om ordnande av social- och hälsovård (Styrning, planering och utveckling) och i 3 kap. i landskapslagen (Landskapets förhållande till staten och kommunerna) är tillräckliga med tanke på styrningen av landskapen.

KS SJ

Det är svårt att bedöma hur den föreslagna mycket starka statliga styrningen påverkar uppfyllelsen av målet att bromsa kostnadsökningen. En internationell jämförelse har visat att det med stöd av lokal och regional självstyrelse har producerats högklassiga social- och hälsovårdstjänster till rimliga kostnader och med god kvalitet. Om statens styrning genomförs på det föreslagna sättet bör staten i hög grad öka resurserna och kompetensen för styrningsuppgifterna. Den föreslagna styrningen i förening med investeringstillståndsförfarandet, som ska genomföras varje år, skulle ge upphov till en tung och stel verksamhetsmodell och öka förvaltningskostnaderna. En nationell detaljstyrning försämrar också möjligheterna att ta fram nya innovationer utgående från invånarnas behov.

I styrningen av de tjänster som omfattas av valfriheten bör likabehandlingen av producenterna säkerställas. Om styrningen av investeringarna utsträcks till att gälla de tjänsteproducenter inom valfriheten som ägs av landskapen uppfylls inte målet med likabehandling och säkerställande av konkurrensneutraliteten.

I 19 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård och i 12 § i landskapslagen behandlas styrningen av investeringarna och informationsförvaltningen. Möjlighet bör ges till en fungerande statlig styrning av informationsförvaltningen som landskapen ansvarar för, men det föreslagna förfarandet är oändamålsenligt även med tanke på investeringarna i informationsförvaltningen och IKT-tekniken. Modellen hotar skapa ett förvaltningsförfarande som med avseende på befogenheterna är oklart och som fördröjer den nödvändiga förnyelsen av informationssystemlösningarna. Eftersom förfarandet gäller enbart investeringsreserverna säkerställer det inte styrningen av det praktiska utvecklingsarbetet eller användningen, trots det tunga förvaltningsförfarandet. Målet att säkerställa och utnyttja ett verkningfullt och kostnadseffektivt genomförande uppfylls inte.

14. Enligt 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska landskapet i sin egen verksamhet skilja åt ordnandet av social- och hälsovård och produktionen av tjänster. Är det med tanke på målen med reformen ändamålsenligt att skilja åt ordnandet och produktionen av tjänsterna?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej **X**
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Landskapen bör ikraft av sin självstyrelse själva kunna avgöra den interna organiseringen. Landskapen kommer att variera i förhållande till struktur, behov och marknadsaktörer och därför finns inte samma behov överallt. Det blir dessutom en konstgjord gräns mellan landskapet, dess serviceinrättning och bolag, vilket bryter vårdkedjorna, ökar byråkratin och försämrar transparensen. Arrangemanget skulle ge upphov till onödig överlappande förvaltning och förvaltningskostnader samt försämrade landskapets och därigenom hela det nationella styrsystemets förutsättningar att styra tjänsteproduktionen. Beaktas bör också att landskapens

serviceinrättning skulle vara en helt ny typ av offentlig organisation som det inte finns tidigare erfarenheter av. Därför bör bestämmelserna om landskapets serviceinrättning strykas helt och hållet.

15. Enligt 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård har landskapet bolagiseringskyldighet, när landskapet sköter social- och hälsovårdsuppgifter i ett konkurrensläge på marknaden eller om tjänsterna omfattas av den omfattande valfrihet som avses i bestämmelserna om valfrihet. Är lösningen ändamålsenlig?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte *X*
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Valfriheten och bolagiseringskyldigheten i anknytning till den är problematisk ur många olika perspektiv och det är svårt att lösa frågan. Problempunkter är bland annat utövandet av offentlig makt, möjligheterna att genomföra integreringen av servicekedjan samt att ordnandet av social- och hälsovården blir en mer oförutsägbar och svårkontrollerbar helhet. Valfriheten hade kunnat utvidgas också genom andra metoder.

Även kommunerna bör tillåtas att fungera som tjänsteproducenter i form av bolag, om man till slut kommer att stanna för bolagiseringskyldigheten. Att kommunerna via lag fräntas möjligheten att bilda eller äga bolag som producerar tjänster inom ramen för valfriheten är ohållbar om motiveringen samtidigt är att öppna för konkurrens.

16. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om ordnande av social- och hälsovård.

När tjänster bolagiseras finns det en risk för att de grundläggande språkliga rättigheterna förverkligas bara om kunden själv tar initiativet. Därför måste det skapas språkliga kvalitetskrav och kriterier som också privata aktörer måste uppfylla samt ett övervaknings- och uppföljningssystem. De tvåspråkiga landskapen bör i sina servicelöften utreda på vilka sätt de språkliga rättigheterna kommer att garanteras i framtiden. Landskapet ska i servicestrategin ge en detaljerad redogörelse för hur det i praktiken har för avsikt att trygga jämlikheten mellan den svensk- och finskspråkiga befolkningens jämlikhet. För att social- och hälsovården ska fungera för språkminoriteten i landskapet måste språkaspekterna beaktas i valfriheten, upphandlingsförfarandet, när servicen, e-tjänsterna, kundhandlingarna, informationen och kommunikationen. Det krävs också sär lösningar för att uppnå verklig språklig likabehandling, språkkunskaper hos personalen och strategier för att säkerställa en fungerande svenskspråkig servicekedja. Om detta bör en särskild bestämmelse införas i lagen.

Frågor om införandelagen

KS SL

17. *Denna fråga är avsedd endast för kommunerna:* Avsikten är att det i införandelagen ska föreskrivas om till vilket landskap kommunerna hör efter att reformen har trätt i kraft. Anser man i er kommun att kommunen bör höra till det landskap som föreslås i 5 § i införandelagen?
- ja (Svarsfält)
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning **X**

18. *Denna fråga är avsedd endast för kommunerna:* Om ni svarade **nej** på föregående fråga, vilket landskap borde kommunen då höra till och varför? (*Kommunen ska sända fullmäktiges beslutshandling till social- och hälsovårdsministeriet*)

Kronoby kommun har ännu inte fått tillräcklig information om landskapsreformens totala räckvidd i och med att bland annat regeringens förslag till lagstiftning kring valfrihet saknas. Kronoby kommun tar inte ställning i detta skede utan avvaktar klagörande information och riksdagens behandling av reformerna.

19. I 2 kap. i införandelagen föreskrivs det om en temporär förvaltning samt om uppgifterna och befogenheterna för det temporära beredningsorganet. Är de föreslagna bestämmelserna om den temporära förvaltningen tillräckliga?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen **X**
  - till största delen inte (Svarsfält)
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Det temporära beredningsorganets ställning och beslutsfattande bör förtydligas och tillräcklig finansiering bör reserveras för organets verksamhet. Kommunernas kostnader för beredningsarbetet bör ersättas.

Det är diskutabelt om man på det sätt som nämns i motiveringen kan anse att politisk prövning inte hör till det temporära beredningsorganets uppgifter. Med tanke på ansvar och förhållandet mellan chef och anställd är det problematiskt att de politiska styrgrupperna är frivilliga, medan besluten fattas på tjänsteinnehavarnivå genom majoritetsbeslut. Det är viktigt att den temporära förvaltningen är tillräckligt bred.

Finansieringen av det temporära organets verksamhet är oklart. Utgångspunkten ser ut att vara att den nuvarande arbetsgivaren beviljar tjänsteinnehavaren tjänstledighet och befrielse för landskapets beredningsuppgifter. Utöver allt det utredningsarbete i kommunerna som anknyter till egendom, avtal, lån, personal och landskapets uppgifter i övrigt är det fråga om en betydande kostnad. Kommunerna bör kompenseras fullt ut för de kostnader som hänför sig till beredningen.

20. Enligt 14 § i införandelagen ska personal som arbetar i organisationer som producerar kommunala social- och hälsovårdstjänster övergå i tjänst hos ett landskap i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Dessutom ska personal som inom övrig kommunal förvaltning eller kommunala stödtjänster huvudsakligen utför social- och

hälsovårdsuppgifter övergå i tjänst hos ett landskap. Är de föreslagna bestämmelserna om överföring av personalen ändamålsenliga med tanke på personalens ställning?

- a. ja (Svarsfält)
- b. till största delen **X**
- c. till största delen inte (Svarsfält)
- d. nej (Svarsfält)
- e. tar inte ställning (Svarsfält)

Den valda mekanismen, överlåtelse av rörelse, understödes. Däremot bör åtminstone motiveringarna preciseras till den del det berör personal som kan beröras av olika förvaltningslösningar inför reformen och efter reformen. Här bör ett flexibelt avtalsförfarande mellan landskapen vara möjligt och detta kunde preciseras. Personalen inom brand- och räddningsverken bör placeras i de 18 landskapen, inte i de fem samarbetsområdena.

21. Enligt 4 kap. i införandelagen ska lagstadgade samkommuners hela egendom och kommuners lösa egendom överföras till landskapen. Kommunernas lokaler och fastigheter förblir i kommunernas ägo. Är lösningen i fråga om egendomsarrangemangen godtagbar?

- a. ja (Svarsfält)
- b. till största delen (Svarsfält)
- c. till största delen inte **X**
- d. nej (Svarsfält)
- e. tar inte ställning (Svarsfält)

22. Om ni på föregående fråga svarade nej eller till största delen inte, på vilket sätt borde egendomsarrangemangen då genomföras?

Riskerna som hänförs till fastighetsegendomen inom social- och hälsovården huvudsakligen bör bäras av den part (landskapet, landskapens nya bolag för verksamhetslokaler) som genom egna åtgärder kan påverka behovet av fastigheter.

Om man i lagberedningen framskrider enligt den lösning som föreslås i lagutkastet, bör man säkerställa att det inte uppstår risker eller blir några påföljder för kommunerna i anknytning till de social- och hälsovårdsfastigheter som de äger. Den bindande hyresperioden under övergångsperioden bör vara längre än föreslagna 3 + 1 år, minst 5 år, för att kommunerna ska kunna förbereda sig för eventuella förändringar i servicenätet. Det bör också föreskrivas att hyresavtal som ingås efter övergångsperioden och övriga avtal ska formuleras så att hyresnivån gör det möjligt att sköta fastigheterna på ett högklassigt och förutseende sätt, investera riskfritt och bevara egendomens värde.

Egendomsarrangemangen i samband med reformen får inte äventyra kommunernas möjligheter att i enlighet med finansieringsprincipen tillhandahålla och finansiera de tjänster som kvarstår hos dem. I samband med lagberedningen bör det säkerställas att de fastigheter som efter övergångsperioden eventuellt blir tomma eller underutnyttjade inte orsakar några ekonomiska svårigheter för kommunerna.

KS SÅ

Egendomsarrangemangens eventuella ekonomiska konsekvenser bör kompenseras kommunerna fullt ut till exempel i form av riktade understöd. Understöden får dock inte finansieras genom att nedskärningar i kommunernas allmänna statsandel. Ekonomiska risker som föranleds av fastigheter bör fördelas mellan kommunerna, landskapen och staten.

För att kommunernas livskraft och utvecklingen av deras markanvändning ska kunna tryggas är det motiverat att samkommunernas mark kvarstår i kommunernas ägo. Lagförslaget bör tillåta att mark och områden kvarstår i samkommunernas/medlemskommunernas ägo och kan arrenderas till landskapen med långvariga arrendeavtal som är bundna till ändamålet. Om man går vidare enligt lagförslaget, bör samkommunernas mark överföras endast i den mån som social- och hälsovårdsverksamheten förutsätter.

Reformen får inte leda till situationer där överlåtelsebeskattningen orsakar tilläggskostnader i nödvändiga omorganiseringar av fastighetsegendom. I införandelagen föreslås bestämmelser om att det i överlåtelsebeskattningen inte ska uppstå skattepåföljder i samband med att samkommunerna och deras egendom och skulder överförs till landskapen i enlighet med införandelagen och egendomen överförs vidare till det nationella aktiebolag som avses i införandelagen. Till följd av reformen blir kommunerna tvungna att överföra en del av sina fastigheter till sina bolag på grund av bolagiseringsskyldigheten enligt kommunallagen. Kommunerna blir också i övrigt tvungna att omorganisera sin fastighetsegendom på grund av landskapsreformen.

Arrangemang och bolagiseringar av fastigheter som ägs av kommuner och samkommuner bör behandlas på lika villkor i överlåtelsebeskattningen. I införandelagen bör införas motsvarande bestämmelser om befrielse från överlåtelseskatt för kommuner när det gäller fastighetsegendomen. Genom bestämmelserna säkerställs att det inte blir några påföljder i anknytning till överlåtelseskatt för kommuner eller kommunägda bolag, när fastigheter som hyrs ut till landskap och deras bolag inklusive skulder överförs till kommunala bolag. I annat fall bör kostnader som uppstår på grund av överlåtelseskatt beaktas vid fastställandet av fastighetshyror.

Förslaget tar inte upp frågor om momsbeskattningen i samband med reformen. Det finns ändå moms på hundratals miljoner euro som bundits till fastigheter och annan egendom och som hittills återburits till kommunerna. På grund av de allmänna momsbestämmelserna måste åtminstone en del av dessa återbäringar till följd av reformen återbetalas till Skatteförvaltningen när egendom överförs till landskapen eller exempelvis kommunala bolag. Momskostnader som orsakas kommunerna på grund av reformen bör beaktas i finansieringsanalyserna. Den del av kostnaderna som hänför sig till fastigheter som hyrs ut till landskapen eller deras bolag bör beaktas när hyresnivån fastställs.

Risker som hänför sig till behovet av fastigheter kan fördelas jämnare också med hjälp av vissa andra mekanismer som inte har uppmärksamats i lagförslagen. Exempel på dessa är

1. överföring av kommunernas och samkommunernas alla social- och hälsovårdsfastigheter till landskapen och vidare till landskapens bolag för verksamhetslokaler på lika grunder till verkligt värde eller till ett värde som avtalas separat. Inlösningsersättningen för fastigheterna kan finansieras till exempel delvis med ett statsgaranterat lån som kommunen/samkommunen beviljar landskapet.

2. kommunernas och landskapens gemensamma bolag för verksamhetslokaler. En del av överlåtelsepriset för fastigheterna inom social- och hälsovården kunde betalas till kommunerna i form av aktier i fastighetsbolagen. Då skulle kommunerna få en adekvat ersättning för den överlåtna egendomen och landskapen i sin tur skulle inte bli alltför skuldsatta. I modellen skulle fördelarna och nackdelarna med egendomsarrangemanget fördelas mellan landskapen och kommunerna i enlighet med ägarandelarna.

23. I 41 § i införandelagen föreskrivs det om den kommunala inkomstskattesatsen 2019–2021. Anser ni att det med tanke på jämlikheten mellan skattebetalarna är motiverat att kommunernas skattesatser begränsas i tre år?
- a. ja (Svarsfält)
  - b. till största delen (Svarsfält)
  - c. till största delen inte (Svarsfält)
  - d. nej **X**
  - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Kommunens rätt att besluta om sin skattesats hör till kärnan i den kommunala självstyrelse som tryggas i grundlagen. Det är fullständigt orimligt att man i samband med landskapsreformen skulle inskränka kommunernas möjligheter att trygga sin verksamhet. Rätten att uppbära skatt utmynnar uttryckligen från det – att baserat på ett helhetsbehov bedöma vilka finansiella lösningar som är nödvändiga. Alla ingrepp i kommunens beskattningsrätt innebär också en risk för att räntan på de lån som beviljats kommunerna stiger. Kommunsektorns utmärkta kreditbetyg baserar sig till stor del på just beskattningsrätten, vilket kontinuerligt framgår också av kreditvärderingsinstitutens bedömningar.

24. Enligt 42 § i införandelagen ska landskapet bilda sådana dotterbolag till landskapets serviceinrättning som avses i lagen om ordnande av social- och hälsovård och som producerar tjänster som omfattas av den omfattande valfrihet som det föreskrivs särskilt om genom lag. Bolagiseringen ska vara genomförd senast den 31 december 2020. Är den föreslagna övergångstiden för att organisera landskapets produktion i bolagsform tillräcklig?
- a. ja (Svarsfält)
  - b. nej **X**
  - c. tar inte ställning (Svarsfält)

KS SA

25. Övriga fritt formulerade kommentarer om införandelagen.

Miljöhälsovården anges i princip som en av uppgifterna som överförs, liksom också räddningsväsendet. Miljöhälsovården finns dock inte omnämnd i införandelagens syfte (1§), ikraftträdande (2§), överföring av ordnandeansvar (3§) och den beaktas inte i tillfälliga beredningsorgan (6§) och deltagande i beredning (8§).

Frågor om lagen om landskapens finansiering

26. Staten finansierar den verksamhet som ska bedrivas av de landskap som inrättas. Ansvaret för finansieringen av social- och hälsotjänsterna läggs således på staten. Är lösningen ändamålsenlig med tanke på målen med reformen?

- a. ja (Svarsfält)
- b. till största delen (Svarsfält)
- c. till största delen inte **X**
- d. nej (Svarsfält)
- e. tar inte ställning (Svarsfält)

Med tanke på landskapens självstyrelse är det mycket problematiskt att landskapen blir nästan helt beroende av statlig finansiering. Den statliga finansieringsmodellen i propositionsutkastet innebär en alldeles för stram och detaljerad statlig styrning. Vill regeringen gå in för en demokratiskt regional förvaltningsnivå, vilket landskapsförvaltningen är, så förutsätter självstyrelsen också beskattningsrätt. Samtidigt är det sannolikt att skattetrycket i så fall ökar – och då bör staten hitta andra former att sänka det totala skattetrycket exempelvis via den statliga inkomstbeskattningen.

27. Landskapens inkomster är statlig finansiering (3 §) och inkomster från klient- och användningsavgifter (4 §). Dessutom kan landskapen ta kortfristiga lån (3 §). Vid en årlig justering begränsas en ökning av den statliga finansieringen för att säkerställa de offentliga finansernas bärkraft (6 och 29 §). Har landskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att klara av de lagstadgade uppgifterna?

- a) ja (Svarsfält)
- b) till största delen (Svarsfält)
- c) till största delen inte (Svarsfält)
- d) nej **X**
- e) tar inte ställning (Svarsfält)

Finansieringsmodellen är inte i enlighet med principerna för självstyrelse. Beskattningsrätt och tillgång till kreditmarknaden för investeringar måste tryggas. Den föreslagna modellen garanterar inte en tillräcklig tillgång till kreditmarknaden. Kommunernas goda kreditvärdighet baserar sig på deras beskattningsrätt, denna möjlighet måste också den regionala självstyrelsen få. Enligt Europarådets referensram för regional demokrati ska regionerna bland annat ha till sitt förfogande förutsägbara resurser som är jämförbara med regionernas uppgifter och ge dem möjlighet att utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt (Helsingforsprinciperna B11.1,

B11.2, B11.3 och B11.4). För att kunna låna för kapitalinvesteringar borde regionerna ha tillgång till kapitalmarknaderna (Helsingforsprinciperna B12.4).

Problematiserande är också den stränga skyldigheten för landskapen att täcka underskott och kriterierna för utvärderingsförfarande i ett landskap enligt landskapslagen samt begränsningen av den maximala ökningen av finansieringen till landskapen i samband med nivåjusteringen (landskapsindex + 0,5–1,0 %) enligt lagen om landskapens finansiering.

28. Är de behovsfaktorer som beskriver användningen av tjänster och som används vid bestämningen av den statliga finansieringen (3 kap., inkl. den nya koefficienten för främjande av hälsa och välfärd) och deras viktcoefficients motiverade?
- a. ja (Svarsfält)
  - b. till största delen (Svarsfält)
  - c. till största delen inte (Svarsfält)
  - d. nej **X**
  - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Alldeles för mycket fokus i finansieringsreformen har lagts på vården, men de facto är de andra delarna minst lika viktiga, om inte viktigare för hela Finlands konkurrenskraft och utveckling. I en ekonomiskt klok lösning borde fokus flyttas radikalt.

Tyngdpunkten för finansiering borde i högre grad baseras på åldersstruktur, med särskild tyngdpunkt på unga, eftersom åldersstrukturen är ett objektiva mätinstrument som är lika för alla. En sådan modell ger goda incitament att bedriva en kostnadseffektiv, förebyggande verksamhet och motverkar snedvridande effekter som en diagnosbaserad finansiering innebär. Detta kom man också fram till i Danmark som framgångsrikt genomfört en omfattande kommun- och regionreform för knappt tio år sedan. Nu föreslås att hela 48,9% av finansieringen baserar sig på diagnoser/behov mot 38,1% för åldersgrupper. Trots dessa omfattande behovskoefficients så beaktas inte resurskrävande patientgrupper så som handikappade och utvecklingsstörda i nuvarande förslag.

Statsandelsmodellen saknar nästan helt sporrande element som företagsamhet, främjande av hälsa, sysselsättning. Finansieringen bör också beakta tvåspråkighet och skärgård. I sina motiveringar till varför man utelämnat tvåspråkigheten anges att svenskspråkiga har mindre vårdbehov. Det är befängt iom att man då förväxlar, som fångas upp i behovsindexet, med strukturella merkostnader för tvåspråkigheten: rekrytering, språktillägg, översättning, utbildning mm på två språk.

29. Inom finansieringen av social- och hälsovården övergår man gradvis från utgiftsbaserad finansiering till behovsbaserad finansiering. Är den föreslagna övergångsperioden (2019–2023) för landskapens finansiering tillräcklig (27–28 §)?
- a. ja (Svarsfält)
  - b. till största delen (Svarsfält)
  - c. till största delen inte **X**

KS SÅ

- d. nej (Svarsfält)
- e. tar inte ställning (Svarsfält)

Tidtabellen är möjlig, om än något snabb, men statsandelsstrukturen bör göras om i enlighet med svaren i fråga 28.

30. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om landskapens finansiering.

Frågor om övriga lagutkast

Lagen om landskapsindelning

31. Anser ni att de föreslagna sätten för att ändra landskapsindelningen är ändamålsenliga? (särskilt 2 och 10 § i lagen om landskapsindelning)
- a. ja (Svarsfält)
  - b. till största delen **X**
  - c. till största delen inte (Svarsfält)
  - d. nej (Svarsfält)
  - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Förutsättningarna för och processerna kring ändringen av landskapsindelningen motsvarar till största delen förfarandet enligt kommunstrukturlagen när kommunindelningen ändras. Landskapsindelningen bör dock inte ändras mot landskapens vilja på grundval av ett utvärderingsförfarande. Ett förfarande motsvarande utvärderingsförfarandet för kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning lämpar sig dåligt för landskapen, eftersom utgångsläget är att landskapen ska ha ekonomiska förutsättningar att klara av sina uppgifter. Dessutom är kriterierna för att inleda ett utvärderingsförfarande enligt landskapslagen alltför strikta ur landskapens synvinkel. Utgående från kriterierna kan landskapen alltför lätt bli föremål för ett utvärderingsförfarande och därigenom en tvångssammanslagning. Tidtabellen för när det kan ske första gången är också alldeles för snabb. Detta bör ändras i den fortsatta beredningen.

32. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om landskapsindelning.

Statsandelen för kommunal basservice

33. Är de utjämningsarrangemang och övriga ändringar som föreslås i statsandelssystemet för att lindra betydande kommunvisa omställningar på grund av social- och hälsovårdsreformen godtagbara och tillräckliga (24 §, 27 §, 27 b § och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice)?
- a. ja (Svarsfält)
  - b. till största delen (Svarsfält)
  - c. till största delen inte **X**
  - d. nej (Svarsfält)
  - e. tar inte ställning (Svarsfält)

I det här skedet är det fråga om att anpassa kommunernas statsandelssystem till landskapsreformen. Statsandelssystemet för kommunerna håller på att bli mycket svårt att överblicka. Kommunernas ekonomi bör granskas som en helhet och inte via enskilda ändringar i finansieringsstrukturerna, så att man får en mer heltäckande bild av de framtida kommunernas förutsättningar att klara av sin ekonomi. Taket för kommunernas skattesats bör strykas från förslaget. Statsandelarna bör överlag utgå från befolkning och element som driver fram utveckling.

34. Är statsandelskriterierna (inkl. det nya kriteriet för främjande av välfärd och hälsa) och deras viktningar motiverade (2 kap. i lagen om statsandel för kommunal basservice och 3 § i utkastet till statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice)?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte **X**
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Statsandelssystemets syfte förändras väsentligt genom reformen. Systemet har tidigare jämnat ut skillnader i kostnader, behov och inkomstbas mellan kommunerna, men efter reformen blir det viktigaste målet att jämna ut de ekonomiska konsekvenser som landskapsreformen medför för kommunerna. Efter reformen (innan följande totalrevidering av systemet genomförs) har enskilda kriterier i statsandelssystemet inte längre motsvarande betydelse för helheten som i det nuvarande systemet.

Med hänvisning till den vikt som regeringen tillmäter kommunernas roll i den förebyggande verksamheten bör fördelningen till den förebyggande verksamheten ökas till t.ex. 5 %. Det är av central betydelse att tilläggskostnader som föranleds av mera utbyggd verksamhet och förvaltning i tvåspråkiga kommuner beaktas i kriterierna.

35. Fritt formulerade kommentarer om helheten i fråga om statsandelarna i regeringspropositionen.

Beskattning

36. Anser ni att de ändringar i det statliga beskattningsystemet som föreslås för att få in medel för landskapens finansiering är godtagbara ?
- ja (Svarsfält)
  - till största delen (Svarsfält)
  - till största delen inte **X**
  - nej (Svarsfält)
  - tar inte ställning (Svarsfält)

Enligt internationella jämförelser har lokal- eller regionalförvaltningen i allmänhet åtminstone en partiell skattefinansiering som baserar sig på egen beskattningsrätt. Modeller med full statlig finansiering är ovanliga. Sådana finns främst i länder där

Ks stc

kommunerna och regionerna inte har så många uppgifter. Utgående från ekonomiska undersökningar och erfarenheter från olika länder kan det anses rekommendabelt att landskapens utgifter åtminstone delvis täcks med egna inkomster. Beskattningsrätt skulle resultera i mer ansvarstagande och genomskinlighet i beslutsfattandet.

I förslaget har man utgått från att finansieringen för landskapens verksamhet i sin helhet samlas in via statsbeskattningen. Utgångspunkten är problematisk med tanke på landskapens självstyrelse och incitamenten i systemet.

Incitamenten har en betydande roll i den effektivisering av verksamheten som eftersträvas i reformen. Om staten lägger beslag på den effektivitetsnytta som respektive landskap lyckas uppnå, har landskapen inga incitament att effektivisera sin verksamhet. Om landskapen har beskattningsrätt har invånarna i landskapen mer nytta av en effektivisering, eftersom beslutsfattarna har ett ansvar gentemot invånarna och försöker hålla beskattningen så låg som möjligt.

Till den del finansieringen samlas in via statlig beskattning kan de föreslagna ändringarna i skattegrunderna för statsbeskattningen anses vara befogade. Förslaget om ett skattetak för kommunerna är ändå ohållbart med tanke på den kommunala självstyrelsen och finansieringen för de framtida kommunerna.

När skattesatserna i samband med reformen skärs ner med 12,30 procentenheter år 2019 (se sid. 23), är det viktigt att avdrag i kommunalbeskattningen överförs till den statliga beskattningen. Då skulle intäkterna från kommunernas inkomstskattesatser (den s.k. effektiva skattegraden) bättre motsvara de verkliga intäkterna.

37. Fritt formulerade kommentarer om skattelagarna.

Den föreslagna lagstadgade sänkningen av kommunernas skattesatser och den därmed förknippade begränsningen av kommunens rätt att besluta om sina skattesatser åren 2019–2021 leder till många problem. Enligt kommunallagen ska kommunens budget göras upp så att förutsättningarna för skötseln av kommunens uppgifter tryggas. Kommunerna beslutar i praktiken om sina skattesatser i samband med att budgeten görs upp och dimensionerar dem då så att kommunen har förutsättningar att sköta sina uppgifter. Det behövs inte särskilda bestämmelser om skattesatserna år 2019–2021. I förslaget föreslås bestämmelser om kommunalskattesatsen också för tiden efter reformen så att kommunerna från och med år 2022 ska uppge sin inkomstskattesats med en tiondels procentenhets noggrannhet. Till denna del kan förslaget understödvas. Kommunalskattesatserna kommer att sjunka till följd av reformen och den effektiva kommunalskatten förbättras då avdrag överförs till statsbeskattningen.

Förslaget om att fastighetsskatten fortsättningsvis ska vara en helt kommunal skatt är bra. Liksom det sägs i utkastet är fastighetsskatten ett effektivt och stabilt sätt att finansiera lokala offentliga tjänster.

Positivt är också att kommunerna får behålla sin rätt till samfundsskatteintäkter. Kommunernas intäkter från samfundsskatten fungerar som incitament för att utveckla kommunens näringspolitik.

I förslaget föreslås en ny fördelning av beskattningskostnaderna då kommunernas relativa ställning som skattetagare minskar i förhållande till staten. Förändringen är befogad, men förslaget om att kommunernas skatteinkomster ska skäras ner i samma mån som kostnaderna överförs är inte kostnadsneutralt för kommunerna. Kommunernas ställning som skattetagare förändras när skatteinkomsterna minskar och kostnaderna bör inte tas ut av kommunerna via någon annan kanal.

Personal och pensioner

38. Det föreslås att tillämpningsområdet för den lagstiftning som gäller kommunernas personal ska ändras så att det också börjar omfatta landskapens personal. Intressebevakningen för landskapet som arbetsgivare ska skötas av Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT, som det ska föreskrivas om genom en ny lag. Är de bestämmelser som föreslås om personalens ställning och arbetsgivarnas intressebevakning ändamålsenliga?
- a. ja **X**
  - b. till största delen (Svarsfält)
  - c. till största delen inte (Svarsfält)
  - d. nej (Svarsfält)
  - e. tar inte ställning (Svarsfält)
39. Är de bestämmelser som föreslås om finansieringen av pensionerna ändamålsenliga?
- a. ja **X**
  - b. till största delen (Svarsfält)
  - c. till största delen inte (Svarsfält)
  - d. nej (Svarsfält)
  - e. tar inte ställning (Svarsfält)
40. Fritt formulerade kommentarer om personalens ställning och/eller arbetsgivarnas intressebevakning samt pensionerna.

Reformens konsekvenser

41. Hur bedömer ni att reformen påverkar er egen organisations ställning?
Svarsfält

Landskaps- och vårdreformen inverkar betänkligt på Kronoby iom att kommunen har en lång tradition av samarbete i två riktningar och över landskapsgränserna. Samarbete både i riktning Österbotten och i riktning Mellersta Österbotten är av största vikt för Kronoby även i fortsättningen och kommunen förutsätter att lagstiftningen är tillåtande till denna del.

KS SÅ

42. Har landskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att klara av de lagstadgade uppgifterna efter att reformen har trätt i kraft?

Landskapens ekonomi bör tryggas i reformen och det kan göras endast via en regelrätt självstyrelse vilket inkluderar beskattningsrätt, rätt att uppta lån och en statlig styrning som lättas upp väsentligt. Finansieringen för såväl landskap som kommunerna bör utgå från sporrande element som sysselsättning, näringsliv och arbetsplatser. Endast på detta sätt driver man utvecklingen i en riktning som också är av nytta för hela Finland export och konkurrenskraft. Vidare bör finansieringen utgå mer från åldersgrupper med betoning på unga och mindre från behovskoefficienter jämfört med förslaget. Har man med behovskoefficienter bör i så fall också handikapp och utvecklingsstörning beaktas.

Stöd för reformen

43. Inom vilka områden bedömer ni att ni behöver nationellt stöd för det regionala genomförandet av social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen?
- integrationen av social- och hälsotjänsterna **X**
  - ekonomin
  - förvaltningen och styrningen
  - egendomsarrangemangen **X**
  - informationsförvaltningen och IKT **X**
  - kommunikationen och delaktigheten **X**
  - personalöverföringarna
  - bedömningen av servicebehovet, beställningen av tjänster
  - annat, vad?

Förändringsstödet för reformen bör vara omfattande och verkningsfullt. I praktiken innebär det tillräckliga resurser samt stödformer som utgår från landskapens och kommunernas egna behov. Det är viktigt att identifiera och reagera på specialbehov som beror på landskapens olikheter och som uppstår i olika skeden av processen, liksom också de utmaningar som förändringsledningen för med sig.

Övriga frågor

44. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Konsekvenser för primärkommunernas ekonomi

Primärkommunernas ekonomi har behandlats sparsamt i förslaget. Vissa kommuner kommer att få stora ekonomiska problem då den interna finansieringen försvagas, trycket på tillväxt ökar och investeringsbehoven växer. Soliditeten försämras och den relativa skuldsättningen ökar, i vissa kommuner rentav kraftigt.

Språkliga rättigheter

Nationella servicecenter bör slopas. Om sådana trots allt inrättas, bör båda nationalspråken i landet beaktas ända från början. Detta är synnerligen viktigt när de

elektroniska tjänsterna ses över och informationsförvaltningen utvecklas. För att språkminoriteterna ska kunna tryggas högklassiga tjänster på lika villkor som den övriga befolkningen bör de språkliga konsekvenserna bedömas grundligt och på bred bas innan förslaget överlämnas till riksdagen.

Kronoby kommun är djupt oroad över att det enda som står om landsbygdsförvaltningen är "Lantbruksförvaltningens och jordbrukarstödens administrationsuppgifter överförs på så sätt att kommunernas servicenät (landsbygdsombudsmännen) fortfarande står till förfogande". Lantbruksförvaltningens organisation är av synnerlig vikt för primärnäringsarna. Med tanke på hur stora problem man (Landsbygdsverket) haft med utbetalningar av stöd, är det synnerligen oroande att lantbruksförvaltningen har behandlats så summariskt. Detta bör beaktas under den fortsatta beredningen, där man bör behandla landsbygdsförvaltningen på ett mycket utförligare sätt. Detta är av absolut vikt för den fortsatta beredningen och för primärnäringsarnas verksamhetsförutsättningar. Detta utkast borde sändas på utlåtande till kommunerna.

45. Specificerade förslag till lagändringar.

KS SJE